

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 11 kwietnia 2016 r.

DOLiS-035-919/16/BG

Rzecznik Praw Obywatelskich

w związku z pismem z dnia [...] marca 2016 r. w którym przedstawione zostały wątpliwości, jakie z punktu widzenia ochrony prywatności i danych osobowych wzbudzają przepisy **ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195)**, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zauważa, co następuje.

Już pierwotna wersja projektu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zamieszczona w dniu 2 grudnia 2015 r. na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji spotkała się z licznymi zastrzeżeniami ze strony Generalnego Inspektora, które – mimo nieuwzględnienia organu w kręgu podmiotów uczestniczących w procedowaniu projektu – zaprezentowane zostały z inicjatywy GIODO w piśmie z dnia 18 grudnia 2015 r., skierowanym do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (DOLiS-033-616/15).

Uwagi dotyczyły między innymi następujących kwestii:

1. Niedoprecyzowania pojęcia „marnotrawienia” (które jest podstawą przekazania świadczenia w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług) – nie wiadomo również skąd organ właściwy (wójt, burmistrz, prezydent miasta) miałby pozyskiwać informację o marnotrawieniu świadczenia wychowawczego lub wydatkowaniu go niezgodnie z celem (obecny art. 9 ustawy);
2. Dopuszczalności upoważnienia kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy oraz innej osoby na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji (art. 10 ust. 2);

3. Nieustalenia zamkniętego katalogu danych zawartych we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (art. 13);
4. Niezbędności i celowości utworzenia rejestru centralnego obejmującego informacje gromadzone na podstawie przepisów ustawy przez organy właściwe i samorządy województw podczas realizacji zadań w zakresie świadczenia wychowawczego (art. 14 ust. 2);
5. Braku uzasadnienia dla 10-letniego okresu retencji danych zgromadzonych w rejestrze centralnym (art. 14 ust. 5 i 6) oraz braku ustalenia okresu retencji na poziomie lokalnym;
6. Likwidacji tzw. krótkiego wywiadu środowiskowego (art. 41 pkt 9 lit. d), przez co do weryfikacji faktu samotnego wychowywania dziecka mógłby być stosowany wyłącznie rodzinny wywiad środowiskowy.

Projektodawca w żaden sposób nie odniósł się do uwag Generalnego Inspektora (nie zostały one również opublikowane na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji). Następnie, podczas obrad Stałego Komitetu Rady Ministrów, do projektu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci dodany został art. 38, zmieniający przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2135, z późn. zm.). Przedmiotowa zmiana nie tylko nie została skonsultowana z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych, ale nigdy nie został on nawet o tej zmianie formalnie poinformowany. Opinia w tej sprawie zaprezentowana została m. in. w piśmie Generalnego Inspektora z dnia 9 lutego 2016 r. (DOLiS-033-32/16/BG), skierowanym do Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu oraz opublikowanym na stronie internetowej GIODO „Komunikacie dotyczącym nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych” (http://www.giodo.gov.pl/560/id_art/9121/j/pl/).

Dodatkowo, organ do spraw ochrony danych osobowych ma zastrzeżenia wobec niewystarczającego uregulowania na poziomie ustawy kwestii wykorzystywania systemów teleinformatycznych banków do składania wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego.

Stanowisko Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wobec wyżej wskazanych problemów pozostaje bez zmian. Aktualne są zatem wszelkie postulaty modyfikacji przepisów ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, które sygnalizowane były przez organ w toku procesu legislacyjnego – a w szczególności uchylenie art. 23 ust. 2a oraz 31 ust. 2a ustawy o ochronie danych osobowych.

Odnosząc się zaś do kwestii konieczności zgłaszania zbiorów danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, to nie ulega wątpliwości, iż w niniejszej sprawie znajdzie zastosowanie art. 46 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Ponieważ w

zbiorach danych osobowych tworzonych w związku z realizacją Programu Rodzina 500 plus znajdują się m.in. informacje dotyczące orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, które należą do kategorii tzw. danych osobowych wrażliwych, to można zacząć je przetwarzać dopiero po zarejestrowaniu zawierającego je zbioru przez GODO. Obowiązek taki wynika wprost z ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z jej przepisami administrator tzw. wrażliwych danych osobowych, o których mowa art. 27 ust. 1 ustawy (w tym m. in. danych o stanie zdrowia), może rozpocząć ich przetwarzanie w zbiorze po jego zarejestrowaniu, chyba że ustawa zwalnia go z obowiązku zgłoszenia zbioru do rejestracji (art. 46 ust. 2) – a takie zwolnienie w opisywanym przypadku nie ma miejsca.

Generalny Inspektor nadal podkreśla potrzebę nowelizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, co sygnalizował również Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Z pozyskanych informacji wynika, iż ewentualne wnioski dotyczące koniecznych zmian w ustawie będą mogły się znaleźć w ocenie systemów świadczeń na rzecz rodziny, która zostanie przedstawiona Radzie Ministrów w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.